

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ปัจจัยหลักที่มีส่วนสำคัญในการขยายตัวทางเศรษฐกิจมาจากปัจจัยทุน แรงงาน ที่ดิน และการขยายตัวของผลิตภาพการผลิตรวม (TFP) เป็นหลัก ดังนั้น ในการรักษาเสถียรภาพในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงยั่งยืน ที่ตั้งบนพื้นฐานของการใช้ทรัพยากรอย่างจำกัด แต่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิต (Productivity) ในแต่ละกิจกรรมการผลิต จึงเป็นประเด็นท้าทายความสามารถทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบกับปัจจุบันประเทศต่าง ๆ มีการแข่งขันทางการค้าสูงหลายประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เป็นคู่แข่งกับไทย เช่น จีน เวียดนาม มาเลเซีย เป็นต้น ล้วนมีความต้องการหาส่วนแบ่งตลาดเพิ่มมากขึ้น เพื่อส่งสินค้าออกไปประเทศในกลุ่มซีกโลกต่าง ๆ ซึ่งระบบเศรษฐกิจมีความจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการและใช้ปัจจัยการผลิตให้น้อยที่สุดหรือมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้น นโยบายการส่งเสริมและพัฒนาของประเทศในช่วงหลัง จึงเน้นพัฒนาศักยภาพให้มีการเพิ่มผลิตภาพการผลิตในทุกภาคส่วนทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ เป็นต้น

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้ดำเนินการวัดผลการพัฒนา SMEs ตามเป้าหมายตัวชี้วัดแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในแต่ละปีมาโดยลำดับ โดยเฉพาะการคำนวณมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของ SMEs มูลค่าการส่งออกของ SMEs และผลิตภาพแรงงานของ SMEs ในสาขาอุตสาหกรรมที่สำคัญ โดยในการวัดผลการพัฒนาดังกล่าว ยังมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงเครื่องมือที่มีมาตรฐานเพื่อใช้ในการประมวลผล และการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถทราบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและสอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด ดังนั้น สำนักงานฯ จึงควรมีฐานข้อมูล องค์กรความรู้ และเครื่องมือที่มีระบบมาตรฐานที่เหมาะสมในการติดตามเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่สำคัญของ SMEs ของประเทศไทย โดยเฉพาะในตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนการส่งเสริม SMEs ในแต่ละปี ได้แก่ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของ SMEs มูลค่าการส่งออกของ SMEs และผลิตภาพการผลิตโดยรวม (Total Factor Productivity: TFP) ของ SMEs รวมทั้งผลิตภาพการผลิตโดยรวมของสาขาเป้าหมายและผลิตภาพแรงงาน SMEs พร้อมทั้งเพิ่มขีดความสามารถด้านการคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจของ SMEs ในระดับมหภาคให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สำนักงานฯ สามารถดำเนินภารกิจหลักในด้าน การจัดทำนโยบาย และการติดตามประเมินผลการพัฒนา SMEs ของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวม (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity) และผลิตภาพทุน (Capital Productivity) ของ SMEs
- 1.2.2 เพื่อจัดทำแบบจำลองการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวม (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity) และผลิตภาพทุน (Capital Productivity) ของ SMEs
- 1.2.3 เพื่อพัฒนาบุคลากรของ สสว. ให้มีองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวม (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity) และผลิตภาพทุน (Capital Productivity) ของ SMEs

1.3 เป้าหมายของโครงการ/ตัวชี้วัด

เพื่อประเมินผลแผนการส่งเสริม SMEs จัดทำแผนการส่งเสริม SMEs และเสนอแนะมาตรการเพิ่มผลิตภาพ SMEs ทั้งภาคการผลิต การค้า และบริการ เพื่อเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานภาครัฐในการกำหนดนโยบายและแผนงานการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงหน่วยงานภาคเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริม SMEs เพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs ได้ตรงตามเป้าหมาย

1.4 วิธีการดำเนินงาน/กิจกรรม

- 1.4.1 ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิต่าง ๆ ด้านแนวคิดการวิเคราะห์และวิธีการคำนวณการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวม (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของภาพรวมทั้งประเทศในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในประเทศ อาทิ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น และต่างประเทศ อย่างน้อย 2 ประเทศ
- 1.4.2 กำหนดกรอบแนวคิดและแนวทางการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs
- 1.4.3 จัดทำกรอบและแนวคิดแบบจำลอง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs ที่เหมาะสม
- 1.4.4 กำหนดพื้นที่เป้าหมายที่ใช้ในการสำรวจภาคสนามให้ครอบคลุมทั้งภาคธุรกิจการผลิต การค้า และการบริการ
- 1.4.5 สำรวจการจัดเก็บข้อมูลภาคสนามไม่น้อยกว่า 800 ตัวอย่าง พร้อมการวิเคราะห์และประมวลผลแบบสอบถาม
- 1.4.6 จัดทำรายงานการศึกษาและแสดงผลการวัดผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs

- 1.4.7 จัดทำแบบจำลองพร้อมคู่มือ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการวิเคราะห์ TFP ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs
- 1.4.8 จัดการฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้มาซึ่งแบบจำลอง และแนวทางการวิเคราะห์ ตลอดจนการวัดผลและการวิเคราะห์การวัดผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs ให้กับเจ้าหน้าที่ สสว.
- 1.4.9 จัดทำวีดิทัศน์ของการฝึกอบรมองค์ความรู้เกี่ยวกับการได้มาซึ่งแบบจำลอง และแนวทางการวิเคราะห์ ตลอดจนการวัดผลและการวิเคราะห์การวัดผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs ในทุกครั้งและตลอดเวลาการอบรม
- 1.4.10 จัดสัมมนาเผยแพร่ผลการศึกษาให้หน่วยงานต่าง ๆ โดยมีผู้เข้าร่วม จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน และไม่น้อยกว่า 10 หน่วยงาน

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เป้าหมายผลผลิต

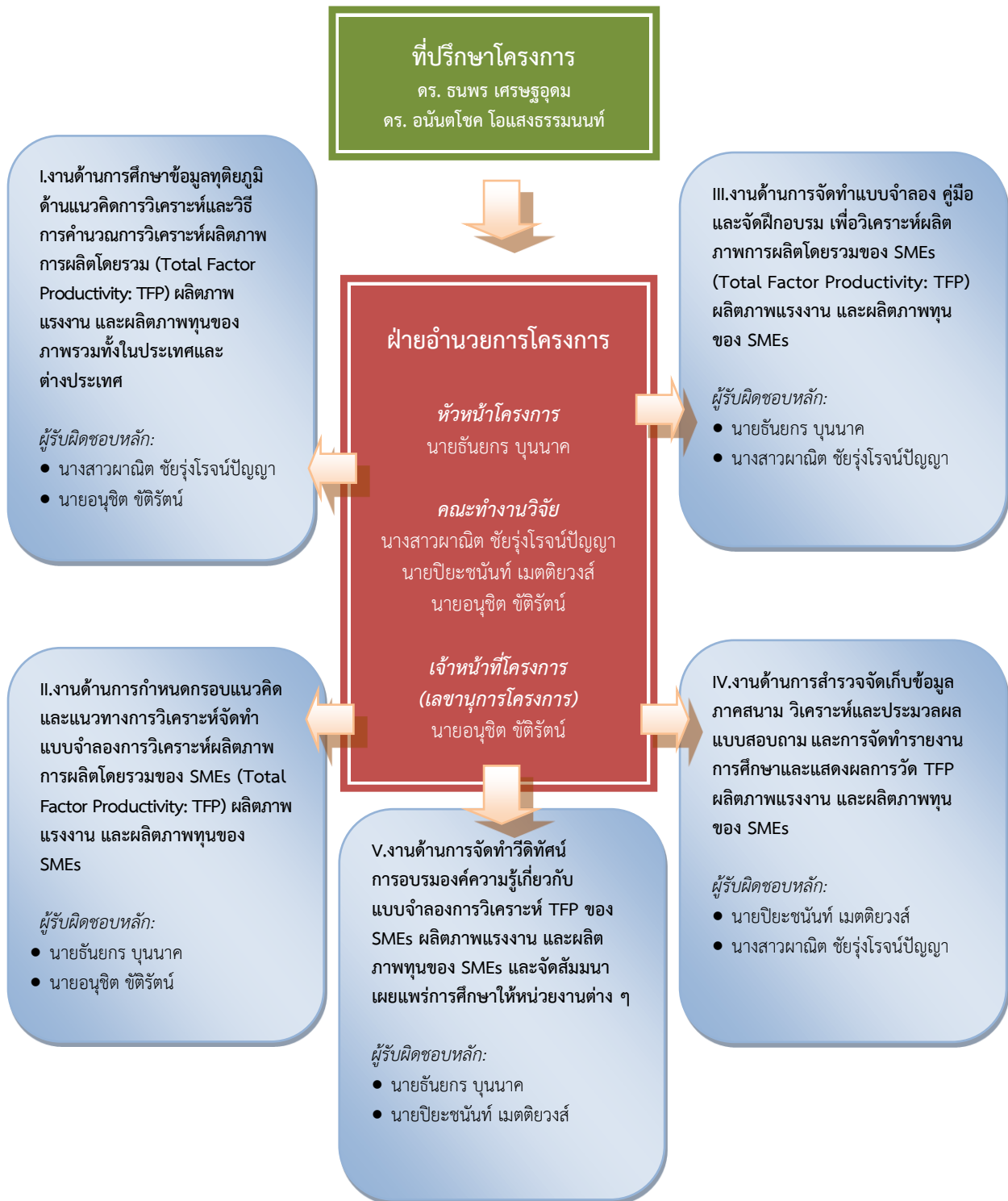
- 1) มีรายงานผลการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวม (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity) และผลิตภาพทุน (Capital Productivity) ของ SMEs จำนวน 1 รายงาน
- 2) มีแบบจำลองการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวม (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity) และผลิตภาพทุน (Capital Productivity) ของ SMEs
- 3) คู่มือวิธีการใช้แบบจำลองการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวม (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity) และผลิตภาพทุน (Capital Productivity) ของ SMEs จำนวน 1 คู่มือ

1.5.2 เป้าหมายผลลัพธ์

กลุ่มเป้าหมายสามารถนำผลการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs ไปใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ SME รวมถึงนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม SME

1.6 คณะทำงาน

คณะทำงานที่จะร่วมกันปฏิบัติงานในขอบเขตการดำเนินงานอื่น ๆ ที่ต้องบูรณาการผลการวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อให้ผลการดำเนินการศึกษาภายใต้โครงการนี้มีความสมบูรณ์และสอดคล้องกัน เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตรงตามเป้าหมายของโครงการ ประกอบด้วยคณะทำงาน 5 คณะ ดังแผนภาพด้านล่าง

1.7 แผนการดำเนินงาน/กิจกรรม

ในการดำเนินโครงการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตของ SMEs มูลนิธิ สวค. ได้วางแผนการดำเนินงานรายสัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562 ถึงวันที่ 16 กันยายน 2562 เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้สำเร็จคล่องตามเป้าหมายของโครงการ โดยมีรายละเอียดกิจกรรมดังนี้

ตารางที่ 1.1 : แผนงานและกิจกรรมในช่วงเดือนต่าง ๆ

แผนงาน/กิจกรรม	ช่วงระยะเวลาดำเนินงาน (เดือน)						
	1	2	3	4	5	6	16 ก.ย. 2562
1. กำหนดกรอบและแนวทางการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs ที่เหมาะสม							
2. ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิต่าง ๆ ด้านแนวคิดและวิธีการคำนวณการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs ในแบบต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ อย่างน้อย 2 ประเทศ							
3. จัดทำแผนการสำรวจ กรอบตัวอย่าง และดำเนินการที่จะใช้ในการสำรวจเบื้องต้น							
4. ทำการสำรวจเก็บข้อมูลภาคสนามของผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ไม่น้อยกว่า 800 ตัวอย่าง							
5. จัดทำแผนการอบรมการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs							
6. จัดทำกรอบและแนวคิดแบบจำลองเบื้องต้น เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs ที่เหมาะสม							
7. จัดทำผลสรุปเบื้องต้น ที่ได้จากการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิ							
8. ประมวลผลเบื้องต้นของการจัดทำแบบจำลองพร้อมคู่มือ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs							
9. ร่างการจัดสัมมนาเผยแพร่ผลการศึกษา ผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP)							
10. จัดทำแบบจำลองพร้อมคู่มือในการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs							
11. รายงานผลการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs							
12. สรุปผลการสำรวจพร้อมส่งมอบไฟล์สแกนแบบสอบถามการจัดเก็บข้อมูลภาคสนาม							

แผนงาน/กิจกรรม	ช่วงระยะเวลาดำเนินงาน (เดือน)						
	1	2	3	4	5	6	16 ก.ย. 2562
13. จัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ สสว. เพื่อให้เข้าใจแบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs							
14. จัดทำวีดิทัศน์ของการฝึกอบรมองค์ความรู้เกี่ยวกับการได้มาซึ่งแบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP) ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุนของ SMEs จำนวน 1 ชุด							
15. จัดสัมมนาเพื่อเผยแพร่ผลการศึกษา ผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP)							
16. ผลการจัดสัมมนาเผยแพร่ผลการศึกษา ผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs (Total Factor Productivity: TFP)							
17. งวดที่ 1 ส่งมอบรายงานเบื้องต้น (Inception Report) จำนวน 10 เล่ม ภายใน 45 วัน		◆					
18. งวดที่ 2 ส่งมอบรายงานชั้นกลาง (Progress Report) จำนวน 10 เล่ม ภายใน 80 วัน			◆				
19. งวดที่ 3 ส่งมอบร่างรายงานขั้นสุดท้าย (Draft Final Report) จำนวน 10 เล่ม ภายใน 140 วัน					◆		
20. งวดที่ 4 ส่งมอบรายงานขั้นสุดท้าย (Final Report) ภายในวันที่ 16 กันยายน 2562 (จำนวน 30 เล่ม CD จำนวน 30 แผ่น และวีดิทัศน์ของการฝึกอบรม จำนวน 1 ชุด)							◆